

## ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

**στην πρόταση νόμου «για τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων και άλλες διατάξεις»**

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Η παρούσα πρόταση νόμου είναι νομοτεχνικώς ολοκληρωμένη. Στο παρόν κείμενο δεν υπάρχουν κάποιες καινούργιες προτάσεις, αποσπασματικά τοποθετημένες, αλλά ελήφθη υπόψη ο ισχύων νόμος 3023/2002, με τις τροποποιήσεις του, και ακολουθήθηκε η υπάρχουσα δομή του.

Το συνηθισμένο φαινόμενο της ελληνικής πολιτικής τάξης να νομοθετεί αντικαθιστώντας ή συμπληρώνοντας μόνο παραγράφους ή εδάφια νόμων είναι αιτία αύξησης της αδιαφάνειας και της γραφειοκρατίας.

Η πρόταση νόμου από την «ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΑ ΕΛΛΑΔΑ» σχετικά με τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων είναι πλήρης, συγκεκριμένη και με ενιαία δομή, ακριβώς για να μπορέσει να γίνει αντικείμενο σφαιρικής κριτικής. Ο τρόπος αυτός νομοθέτησης είναι συνειδητή πράξη με συγκεκριμένο πολιτικό περιεχόμενο.

Στην πρόταση νόμου και σε σχέση με το ισχύον νομικό καθεστώς υπάρχουν καινούργιες προτάσεις, τροποποιούνται ισχύουσες ρυθμίσεις με συνέπεια το ισχύον καθεστώς να αποκτά λειτουργικότητα. Κι ακόμη, καταργούνται διατάξεις του υφιστάμενου σήμερα νομοθετικού πλαισίου, γιατί η ίδια η εφαρμογή του νόμου απέδειξε πως είτε είναι επιζήμιες είτε είναι εκτός πλαισίου εφαρμογής.

Οι κύριες νομοθετικές παρεμβάσεις της παρούσας πρότασης νόμου είναι οι εξής:

1) Δίνεται ρητά η δυνατότητα σε πολιτικό κόμμα να αρνηθεί τη χορηγούμενη σε αυτό κρατική επιχορήγηση. (Άρθρο 1)

2) Καταργείται η διάκριση τακτικής και εκλογικής χρηματοδότησης και προτείνεται μόνο η έννοια της ετήσιας χρηματοδότησης. (Άρθρο 1)

3) Προτείνεται η μείωση της ετήσιας χρηματοδότησης σε ποσοστό περίπου 24%. Με το ισχύον καθεστώς η συνολική ετήσια χρηματοδότηση ανέρχονταν σε περίπου 53 εκ. ευρώ (48 εκ. ευρώ αφορούσαν την ετήσια τακτική χρηματοδότηση και 4,7 εκ. ευρώ αφορούσαν τη χρηματοδότηση των κέντρων ερευνών και μελετών των κομμάτων). Αν σε κάποιο έτος υπήρχαν εκλογές τότε η επιπλέον εκλογική χρηματοδότηση ανερχόταν σε περίπου 9 εκ. ευρώ και συνολικά τότε το δημόσιο κόστος ανερχόταν σε 62 εκ. ευρώ. Η πρότασή μας είναι η συνολική ετήσια κρατική χρηματοδότηση να φτάνει στο ανώτατο όριο των 38 εκ. ευρώ. (Άρθρα 1, 4)

4) Η χρηματοδότηση να γίνεται στα δικαιούμενα κόμματα όχι από το επόμενο έτος της διενέργειας των εκλογών αλλά κατ' αναλογία από την επομένη των εκλογών. (Άρθρο 2)

5) Προτείνεται ότι σε περίπτωση που κάποιο κόμμα αρνηθεί να λάβει το ποσό της χρηματοδότησης που δικαιούται, τότε το ποσό να μην μοιράζεται στα άλλα κόμματα αλλά να επιστρέφει στον Κρατικό Προϋπολογισμό. (Άρθρο 3)

6) Δικαιούμενο κόμμα χρηματοδότησης είναι αυτό που συγκέντρωσε ποσοστό 1,5% στις εκλογές αλλά είχε και

αριθμό υποψηφίων σε ποσοστό 75% επί του συνόλου των υποψηφίων και όχι να έχει καταρτίσει συνδυασμούς σε ποσοστό 75% επί του συνόλου των περιφερειών της χώρας. (Άρθρο 3)

7) Τα ιδρύματα και τα κέντρα μελετών των κομμάτων θα δικαιούνται συνολικής ετήσιας χρηματοδότησης ύψους 2 εκ. ευρώ αντί των 4,7 εκ. ευρώ που ισχύει μέχρι τώρα. (Άρθρο 4)

8) Τα έσοδα και οι δαπάνες των κομμάτων και των υποψηφίων βουλευτών που γίνονται μέσω τραπεζικών λογαριασμών θα πρέπει να φθάνουν στο ύψος του 95% και 90% αντί του ισχύοντος 80% και 60% αντίστοιχα, προκειμένου να περιοριστούν φαινόμενα αδιαφάνειας και να καθίσταται πιο ευχερής ο έλεγχος. (Άρθρα 5, 6)

9) Προτείνεται η άρση απαγόρευσης χρηματοδότησης από νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου με ταυτόχρονη θέσπιση απαγόρευσης χρηματοδότησης από εξωχώριες εταιρείες. (Άρθρο 7)

10) Προτείνεται η άρση του υφιστάμενου ορίου χρηματοδότησης από το ίδιο πρόσωπο σε πολιτικό κόμμα ή υποψήφιο βουλευτή, γιατί είναι προφανές ότι το ισχύον καθεστώς μπορεί εύκολα να καταστρατηγηθεί. (Άρθρο 8)

11) Δίδεται η δυνατότητα σε βουλευτή να αρνηθεί την χορηγούμενη σε αυτόν αποζημίωση. Η παρέμβαση αυτή βρίσκεται σε πλήρη αρμονία και με τη γραμματική ακόμη ερμηνεία του Συντάγματος. (Άρθρο 8)

12) Θεσπίζεται όριο για δανειοδότηση πολιτικού κόμματος από τράπεζες, μέχρι του μισού της ετήσια επιχορήγησης και μόνο για μία φορά εντός της ίδιας κοινοβουλευτικής περιόδου. (Άρθρο 8)

13) Τα πολιτικά κόμματα υποχρεούνται να τηρούν για τα έσοδα και τις δαπάνες τους βιβλία Γ' Κατηγορίας με προφανή σκοπό να καθίσταται πιο ευχερής ο έλεγχος. (Άρθρο 16) Πρόκειται για μια πολύ σημαντική παρέμβαση που σχετίζεται με τη διαφανή διαχείριση της χρηματοδότησης.

14) Η καταχώρηση των στοιχείων προσώπων που χρηματοδοτούν πολιτικό κόμμα ή βουλευτή γίνεται υποχρεωτική για ποσά άνω των 100 ευρώ αντί του ισχύοντος ποσού των 600 ευρώ. (Άρθρα 16, 17)

15) Εισάγεται η κατάργηση των ανωνύμων κουπονιών ως τρόπου χρηματοδότησης πολιτικών κομμάτων.

16) Υποχρέωση υποβολής καταστάσεων εσόδων-εξόδων στην αρμόδια αρχή να έχουν πλέον μόνο οι αναπληρωματικοί βουλευτές, που ανακηρύσσονται βουλευτές εντός της πρώτης διετίας από την ημερομηνία διεξαγωγής των εκλογών. (Άρθρο 20)

17) Εισάγεται η αλλαγή της σύνθεσης της Επιτροπής Ελέγχου με τον περιορισμό του αριθμού των βουλευτών που συμμετέχουν (ένας εκπρόσωπος κάθε κόμματος) με σκοπό να μην δημιουργείται έστω και εσφαλμένα η εντύπωση ότι συγχέονται οι ελεγκτές και οι ελεγχόμενοι σε ένα ρόλο. Προτείνεται η Επιτροπή Ελέγχου να αποτελείται από έναν Αντιπρόεδρο της Βουλής, έναν βουλευτή, έναν Αντιπρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου και δύο ορκωτούς λογιστές με σκοπό να είναι προφανώς ανεξάρτητη. (Άρθρο 21)

18) Τέλος, προτείνεται σε πολλές περιπτώσεις μείωση του ύψους των χρηματικών προστίμων αλλά και κατάργηση ποινικών κυρώσεων που κανένα σκοπό δεν υπηρετούν π.χ. πρόβλεψη καταδίκης δημάρχων, τουλάχιστον 6

μηνών, αν υπάρχουν αεροπανά υποψηφίων βουλευτών ή πρόβλεψη επίσης καταδίκης, τουλάχιστον 1 έτους, ιδιοκτητών υπαιθρίων χώρων που παραχωρούν αυτούς σε υποψήφιους βουλευτές (ισχύοντα άρθρα 12,27).

Αθήνα, 21 Μαΐου 2013

Οι Προτείνοντες Βουλευτές

Ανδρέας Λοβέρδος

Χρήστος Αηδόνης

## ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ

*Για τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων και άλλες διατάξεις*

### ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ ΚΡΑΤΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

#### Άρθρο 1

##### Ύψος κρατικής χρηματοδότησης

1. Τα πολιτικά κόμματα δικαιούνται να χρηματοδοτηθούν από το Κράτος, εφόσον το επιθυμούν, προκειμένου να καλύψουν μέρος των δαπανών τους που προκύπτουν από τη λειτουργία τους.

2. Η συνολική χρηματοδότηση ανέρχεται σε ποσοστό μηδέν κόμμα ογδόντα τοις χιλίοις (0,80%) των τακτικών εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού του αντίστοιχου Οικονομικού Έτους και καταβάλλεται σε δύο ισόποσες δόσεις, την 1η Μαρτίου και 1η Σεπτεμβρίου αντίστοιχα.

3. Οι αναγκαίες πιστώσεις για τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων εγγράφονται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών.

4. Η κρατική χρηματοδότηση δεν υπόκειται σε φόρο.

#### Άρθρο 2 Δικαιούχοι

1. Κρατική χρηματοδότηση δικαιούνται:

α) Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί, που εκπροσωπούνται στη Βουλή με βουλευτές εκλεγμένους στις γενικές βουλευτικές εκλογές από τους συνδυασμούς του ιδίου κόμματος ή συνασπισμού, ή στην Ευρωβουλή με εκλεγμένους αντιπροσώπους.

β) Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί τα οποία στις τελευταίες γενικές βουλευτικές εκλογές είχαν καταρτίσει συνδυασμούς και περιλαμβάνουν υποψηφίους σε ποσοστό τουλάχιστον 75% των προβλεπομένων και παράλληλα είχαν συγκεντρώσει αριθμό ψήφων τουλάχιστον ίσο με το 1,5% του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων της επικράτειας.

2. Η κρατική χρηματοδότηση χορηγείται για τη χρονική περίοδο από την επομένη διενέργειας των γενικών βουλευτικών εκλογών ή των ευρωεκλογών κατά περίπτωση έως και την ημερομηνία διεξαγωγής των επόμενων αντίστοιχων εκλογών.

#### Άρθρο 3 Κατανομή

1. Το συνολικό ποσό της χρηματοδότησης κατανέμεται στα δικαιούχα πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς ως εξής:

α. Ποσοστό ογδόντα τοις εκατό (80%) καταβάλλεται στα κόμματα και τους συνασπισμούς που εκπροσωπούνται στη Βουλή με βουλευτές εκλεγμένους στις γενικές βουλευτικές εκλογές από τους συνδυασμούς τους και κατανέμεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου.

β. Ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) καταβάλλεται, ισόποσα, στα κόμματα και τους συνασπισμούς από τους συνδυασμούς των οποίων έχουν εκλεγεί αντιπρόσωποι στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Στην κατανομή του ποσοστού αυτού μετέχουν τα κόμματα και οι συνασπισμοί που εμπίπτουν στην περίπτωση α' της παρούσας παραγράφου.

γ. Ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) χορηγείται ισόποσα στα κόμματα και τους συνασπισμούς, που εκπροσωπούνται στη Βουλή με βουλευτές εκλεγμένους στις γενικές βουλευτικές εκλογές από τους συνδυασμούς τους ή συγκέντρωσαν αριθμό ψήφων τουλάχιστον ένα κόμμα πέντε τοις εκατό (1,5%) του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων της Επικράτειας και είχαν καταρτίσει συνδυασμούς περιλαμβάνοντας υποψηφίους σε ποσοστό τουλάχιστον 75% των δικαιουμένων.

2. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που εκδίδεται εντός τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία διεξαγωγής εκλογών και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται τα κόμματα και οι συνασπισμοί που εμπίπτουν σε καθεμία από τις παραπάνω κατηγορίες και το ποσό χρηματοδότησης που καταβάλλεται σε αυτά.

3. Για την κατανομή της χρηματοδότησης μεταξύ των κομμάτων και των συνασπισμών, που εμπίπτουν στην περίπτωση α' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, το ποσό που διατίθεται, διαιρείται με το συνολικό αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων που συγκέντρωσαν τα κόμματα και οι συνασπισμοί που ανήκουν στην ίδια κατηγορία. Το πηλίκο αυτής πολλαπλασιάζεται με τον αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων που συγκέντρωσε κάθε κόμμα ή συνασπισμός και το γινόμενο αντιστοιχεί στο ποσό, το οποίο δικαιούνται το κόμμα ή ο συνασπισμός.

4. Το ποσό της κρατικής χρηματοδότησης, το οποίο δικαιούται συνασπισμός, κατανέμεται μεταξύ των κομμάτων που τον απαρτίζουν με βάση τη μεταξύ τους συμφωνία. Η συμφωνία γνωστοποιείται στον Υπουργό Εσωτερικών μέσα σε ένα (1) μήνα από τη διεξαγωγή των εκλογών. Αν η προθεσμία παρέλθει άπρακτη, το ποσό κατανέμεται ισόποσα μεταξύ των κομμάτων που τον απαρτίζουν.

Σε περίπτωση αποχώρησης πολιτικού κόμματος από συνασπισμό, το ποσό της κρατικής χρηματοδότησης, το οποίο δικαιούται, κατανέμεται με βάση τη συμφωνία των κομμάτων που τον είχαν συγκροτήσει. Αν δεν υπάρχει ή δεν γνωστοποιηθεί, σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο, η συμφωνία, κατανέμεται, ισόποσα, μεταξύ των κομμάτων που απαρτίζουν το συνασπισμό, στα οποία συνυπολογίζεται και εκείνο που αποχώρησε.

5. Σε περίπτωση κατά την οποία ένα πολιτικό κόμμα ή συνασπισμός κομμάτων αρνηθούν να λάβουν το ποσό της αναλογούσας σε αυτό κρατικής χρηματοδότησης, τότε το ποσό αυτό θεωρείται έσοδο του Κρατικού Προϋπολογισμού και κατ' ούδ'ένα τρόπο δεν μπορεί να κατανεμηθεί αναλογικά στα υπόλοιπα πολιτικά κόμματα.

#### **Άρθρο 4** **Οικονομική ενίσχυση για ερευνητικούς** **και επιμορφωτικούς σκοπούς**

1. Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί που δικαιούνται κρατική χρηματοδότηση μπορούν να λαμβάνουν επιπλέον ετήσια οικονομική ενίσχυση από το Κράτος για την ίδρυση και λειτουργία κέντρων ερευνών και μελετών, καθώς και τη διοργάνωση επιμόρφωσης των στελεχών τους. Η οικονομική ενίσχυση ανέρχεται συνολικά στο ποσό των 2.000.000 ευρώ ετησίως και κατανέμεται μεταξύ των δικαιούχων κομμάτων ή συνασπισμών, αναλογικά με βάση τον αριθμό ψήφων που συγκέντρωσαν επί του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων της Επικράτειας.

2. Οι αναγκαίες πιστώσεις εγγράφονται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών καθορίζονται τα κόμματα και οι συνασπισμοί που δικαιούνται την παραπάνω ενίσχυση, καθώς και τα αντίστοιχα ποσά.

4. Στον έλεγχο που διενεργείται από την Επιτροπή Ελέγχου, εξετάζεται αν τα ποσά που χορηγήθηκαν διατέθηκαν για τις δραστηριότητες που ορίζει ο νόμος. Σε αρνητική περίπτωση το κόμμα ή ο συνασπισμός που έλαβε το ποσό υποχρεούται στην επιστροφή του.

### **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ** **ΕΣΟΔΑ - ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ** **ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ**

#### **Άρθρο 5** **Έσοδα και δαπάνες πολιτικών κομμάτων**

1. Έσοδα πολιτικών κομμάτων και συνασπισμών θεωρούνται, για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, τα ποσά που συγκεντρώνουν από την κρατική χρηματοδότηση και κάθε άλλη πηγή και ιδίως από τακτικές και έκτακτες εισφορές μελών, βουλευτών και φίλων, οικονομικές εξορμήσεις, δωρεές, δάνεια, μερίσματα, τόκους, την εκμετάλλευση της κινητής ή ακίνητης περιουσίας τους ή οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα.

2. Δαπάνες πολιτικών κομμάτων και συνασπισμών θεωρούνται, για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, τα ποσά που διαθέτουν για την αντιμετώπιση κάθε είδους αναγκών τους κατά τη διάρκεια τόσο της βουλευτικής περιόδου όσο και του εκλογικού αγώνα.

3. Οι δαπάνες πολιτικών κομμάτων και συνασπισμών διακρίνονται σε λειτουργικές και εκλογικές.

Λειτουργικές δαπάνες είναι τα ποσά που διατίθενται κατά τη διάρκεια της βουλευτικής περιόδου. Στις δαπάνες αυτές περιλαμβάνονται ιδίως όσες καταβάλλονται για την αντιμετώπιση των αναγκών της οργάνωσης, της διοίκησης και της λειτουργίας, την προβολή του προγράμματος και των θέσεων, την επιμόρφωση των στελεχών και τη λειτουργία κέντρων μελετών, καθώς και την ανάληψη επιμορφωτικών δραστηριοτήτων.

Εκλογικές δαπάνες είναι τα ποσά που καταβάλλονται κατά τη διάρκεια του εκλογικού αγώνα για τις ανάγκες του, καθώς και η αξία των αποτιμώμενων σε χρήμα παροχών και διευκολύνσεων προς το κόμμα ή το συνασπισμό.

Ως εκλογικές δαπάνες μπορεί να θεωρηθούν και ποσά που καταβλήθηκαν έως και δύο (2) μήνες πριν από την προκήρυξη των εκλογών, καθώς και ένα (1) μήνα μετά την ημερομηνία διεξαγωγής αυτών, εφόσον από τα οικεία παραστατικά προκύπτει ότι τα ποσά αυτά σχετίζονται άμεσα με την κάλυψη εκλογικών αναγκών.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση της Διακομματικής Επιτροπής Εκλογών και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι κατηγορίες των παροχών και διευκολύνσεων, οι οποίες συνυπολογίζονται στις εκλογικές δαπάνες, καθώς και τα κριτήρια, τα αρμόδια όργανα και η διαδικασία αποτίμησης τους σε χρήμα.

5. Τα έσοδα και οι δαπάνες των πολιτικών κομμάτων διακινούνται μέσω λογαριασμών, που τηρούνται σε τράπεζες, εγκατεστημένες στην Ελλάδα, σε ποσοστό τουλάχιστον ενενήντα πέντε τοις εκατό (95%) του ετήσιου ύψους τους. Οι λογαριασμοί αυτοί γνωστοποιούνται, εντός πέντε ημερών από το άνοιγμά τους, στην Επιτροπή Ελέγχου. Τα εκλογικά έσοδα και οι εκλογικές δαπάνες διακινούνται, ομοίως, μέσω χωριστών τραπεζικών λογαριασμών, κατά το ίδιο ποσοστό, με αντίστοιχη υποχρέωση γνωστοποίησης. Κατάθεση στους ανωτέρω λογαριασμούς επιτρέπεται μόνο επώνυμα, με ευθύνη της τράπεζας ως προς τη διαπίστωση των στοιχείων ταυτότητας του καταθέτη. Κάθε πολιτικό κόμμα υποχρεούται να έχει μόνο έναν τραπεζικό λογαριασμό.

#### **Άρθρο 6** **Έσοδα και δαπάνες των υποψήφιων βουλευτών**

1. Έσοδα των υποψήφιων βουλευτών, για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, είναι τα ποσά που χορηγούνται σε αυτούς, κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου για τις ανάγκες της.

2. Δαπάνες των υποψήφιων βουλευτών, για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος, είναι τα ποσά που διαθέτουν οι υποψήφιοι βουλευτές κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου για τις ανάγκες της. Στις δαπάνες αυτές περιλαμβάνονται, ιδίως, κάθε ποσό που καταβάλλεται για τη μίσθωση αιθουσών και πολιτικών γραφείων, την αγορά, έκδοση, κυκλοφορία και διακίνηση εντύπων, την καταχώριση και προβολή μηνυμάτων από τον τύπο και την παροχή κάθε μορφής υπηρεσιών από επιχειρήσεις διαφημίσεων, τύπου, και δημοσίων σχέσεων, καθώς και η αξία των αποτιμώμενων σε χρήμα παροχών και διευκολύνσεων προς τους υποψήφιους βουλευτές.

3. Τα έσοδα και οι δαπάνες των υποψήφιων βουλευτών διακινούνται μέσω λογαριασμών σε τράπεζες, εγκατεστημένες στην Ελλάδα, σε ποσοστό τουλάχιστον ενενήντα τοις εκατό (90%) του συνολικού ύψους τους. Οι λογαριασμοί αυτοί γνωστοποιούνται, εντός πέντε ημερών από το άνοιγμά τους, στην Επιτροπή Ελέγχου. Κατάθεση στους ανωτέρω λογαριασμούς επιτρέπεται μόνο εφόσον υπάρξει προηγούμενη συναίνεση του υποψήφιου βουλευτή και γίνεται επώνυμα, με ευθύνη της τράπεζας, ως προς τη διαπίστωση των στοιχείων ταυτότητας του καταθέτη.

4. Για τον καθορισμό των αποτιμώμενων σε χρήμα παροχών και διευκολύνσεων, των κριτηρίων, των αρμόδιων οργάνων και της διαδικασίας αποτίμησής τους εφαρμόζεται ανάλογα το άρθρο 5 παράγραφος 4 του παρόντος.

#### **Άρθρο 7**

##### **Απαγόρευση χρηματοδότησης**

1. Απαγορεύεται η χρηματοδότηση και κάθε είδους παροχές προς τα κόμματα και τους υποψήφιους βουλευτές από:

- α) Νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.
- β) Οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης κάθε βαθμού.
- γ) Φυσικά πρόσωπα τα οποία είναι ιδιοκτήτες ή εκδότες ημερήσιων ή περιοδικών εντύπων πανελληνίας ή τοπικής κυκλοφορίας ή είναι ιδιοκτήτες ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών εν γένει σταθμών.
- δ) Εξωχώριες εταιρείες.

2. Σε περίπτωση χρηματοδότησης ή άλλων παροχών κατά παράβαση της προηγούμενης παραγράφου του άρθρου αυτού, όποιος χρηματοδότησε ή προέβη στην παροχή τιμωρείται με φυλάκιση έως δύο (2) έτη και χρηματική ποινή από πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ έως δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) ευρώ.

3. Με πρόστιμο μέχρι τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ τιμωρούνται και οι υπεύθυνοι των κομμάτων και οι υποψήφιοι βουλευτές που καίτοι γνώριζαν αποδέχτηκαν χρηματοδότηση ή παροχή.

4. Επιτρέπεται χρηματοδότηση πολιτικών κομμάτων ή συνασπισμών αποκλειστικά από επιχειρήσεις και κάθε είδους νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, οι μετοχές ή οι συμμετοχές των οποίων είναι μόνο ονομαστικές και ανήκουν αποδεδειγμένα στο σύνολό τους σε πολιτικό κόμμα ή σε φυσικά πρόσωπα, τα οποία έχουν οριστεί προς τούτο από το αρμόδιο όργανο του κόμματος. Οι προαναφερόμενες επιχειρήσεις και τα νομικά πρόσωπα έχουν τις ίδιες υποχρεώσεις των πολιτικών κομμάτων και συνασπισμών που αναφέρονται στον παρόντα νόμο και μπορούν να ελεγχθούν από την Επιτροπή Ελέγχου.

#### **Άρθρο 8**

##### **Όρια χρηματοδότησης**

1. Η χρηματοδότηση κομμάτων ή συνασπισμών, από το ίδιο πρόσωπο (νομικό ή φυσικό), κατά τη διάρκεια του ίδιου έτους, γίνεται δίχως τη θέσπιση συγκεκριμένων ορίων.

2. Η χρηματοδότηση υποψηφίων βουλευτών, κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου, από το ίδιο πρόσωπο (νομικό ή φυσικό), γίνεται, επίσης, δίχως τη θέσπιση συγκεκριμένων ορίων.

3. Η δανειοδότηση πολιτικών κομμάτων ή συνασπισμών από τραπεζικά ιδρύματα επιτρέπεται να γίνεται μόνο μία φορά εντός της ίδιας κοινοβουλευτικής περιόδου και μέχρι ποσοστού πενήντα τοις εκατό (50%) της τελειαίας ετήσιας κρατικής χρηματοδότησης.

4. Εκλεγμένος βουλευτής, με δήλωσή του προς τον Πρόεδρο της Βουλής, δύναται να αρνηθεί τη λήψη της αποζημίωσης, που δικαιούται να λάβει από το Δημόσιο, το ύψος της οποίας έχει καθοριστεί κάθε φορά από την Ολομέλεια της Βουλής. Στη δήλωση αυτή ορίζεται και το χρονικό διάστημα της άρνησης λήψης της αποζημίωσης.

#### **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ**

##### **ΠΡΟΕΚΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ**

#### **Άρθρο 9**

##### **Χώροι υπαίθριας προβολής πολιτικών μηνυμάτων**

1. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης α' βαθμού καθορίζουν με απόφασή τους, που εκδίδεται μέσα σε ένα (1) μήνα από τον, κατά την παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 2946/2001 (Α' 224), καθορισμό χώρων για υπαίθρια διαφήμιση, ειδικότερους χώρους για την προβολή μηνυμάτων από τα πολιτικά κόμματα, τις μαθητικές, φοιτητικές, συνδικαλιστικές και συνεταιριστικές οργανώσεις, καθώς και τις ενώσεις προσώπων που δεν επιδιώκουν κερδοσκοπικούς σκοπούς, και σε ποσοστό από το δέκα τοις εκατό (10%) έως το είκοσι τοις εκατό (20%) της συνολικής επιφάνειας των χώρων, που έχουν καθοριστεί, νομίμως, για προβολή υπαίθριας διαφήμισης στον οικείο Ο.Τ.Α.. Με όμοια απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου καθορίζεται η διαδικασία και οι προϋποθέσεις χρήσεως των ανωτέρω χώρων.

2. Η διάθεση των χώρων της παραγράφου 1 γίνεται αναλογικά και επί ίσοις όροις, για τη χρήση τους δεν απαιτείται άδεια από οποιαδήποτε αρχή και δεν καταβάλλεται στον οικείο Ο.Τ.Α. τέλος διαφήμισης ή αποζημίωση χρήσης.

3. Κατά την περίοδο βουλευτικών, νομαρχιακών, δημοτικών και κοινοτικών εκλογών, ευρωεκλογών ή δημοψηφίσματος, τα δημοτικά και κοινοτικά συμβούλια υποχρεούνται, μέσα σε προθεσμία τεσσάρων (4) ημερών από την προκήρυξη των βουλευτικών εκλογών ή του δημοψηφίσματος ή τριάντα (30) ημερών πριν από τη διεξαγωγή των νομαρχιακών, δημοτικών και κοινοτικών εκλογών, να διαθέτουν με απόφασή τους αναλογικά και με ίσους όρους στα κόμματα, στους συνασπισμούς και συνδυασμούς υποψηφίων για την προεκλογική προβολή τους, όλους τους χώρους, που καθορίστηκαν, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 2946/2001 (Α' 224), για την προβολή υπαίθριας διαφήμισης στον οικείο Ο.Τ.Α.. Στην περίπτωση αυτή αναστέλλεται η ισχύς των συμβάσεων μισθώσεως των χώρων αυτών και μειώνεται ανάλογα το μίσθωμα. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που εκδίδεται κάθε δύο χρόνια και μέσα στο μήνα Ιανουάριο, καθορίζεται ο τρόπος χρήσης των χώρων αυτών και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια. Εντός οκτώ (8) ημερών από τη διεξαγωγή των εκλογών τα κόμματα, οι συνασπισμοί και οι συνδυασμοί υποχρεούνται, με δαπάνη τους, να αποκαταστήσουν τα πράγματα στην προηγούμενη κατάσταση.

4. Αν το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο δεν διαθέτει, μέσα στην προθεσμία της προηγούμενης παραγράφου, τους ανωτέρω χώρους, αυτοί διατίθενται με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη, που εκδίδεται υποχρεωτικώς εντός τριών ημερών από την πάροδο των ανωτέρω προθεσμιών και επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 109 του π.δ. 55/1999 (Α' 58).

5. Σε περίπτωση προηγούμενης γραπτής συμφωνίας πολιτικών κομμάτων, που συγκροτούν, σύμφωνα με τον Κανονισμό της Βουλής, κοινοβουλευτική ομάδα, ή των συνδυασμών υποψηφίων για τις νομαρχιακές, δημοτικές

ή κοινοτικές εκλογές, αυτή είναι υποχρεωτική για τα δημοτικά ή κοινοτικά συμβούλια και τον Περιφερειάρχη. Για τη χρήση των ανωτέρω χώρων δεν απαιτείται άδεια και δεν καταβάλλεται στον οικείο Ο.Τ.Α. τέλος διαφήμισης ή αποζημίωση χρήσης.

#### **Άρθρο 10**

##### **Προβολή προεκλογικών μηνυμάτων των κομμάτων από τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα**

1.α. Κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου οι δημόσιοι και οι ιδιωτικοί ραδιοφωνικοί και τηλεοπτικοί σταθμοί ελεύθερης λήψης, καθώς και οι φορείς παροχής συνδρομητικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών, κάθε μορφής, υποχρεούνται να μεταδίδουν μηνύματα κομμάτων και συνασπισμών σε διάρκεια που καθορίζεται με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης και γνώμη της Διακομματικής Επιτροπής Εκλογών και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Με όμοια απόφαση, ο κατά τα ανωτέρω οριζόμενος χρόνος κατανέμεται μεταξύ των κομμάτων και των συνασπισμών με βάση την αρχή της αναλογικής ισότητας και την εξασφάλιση της μετάδοσης των θέσεων και του προγράμματος των κομμάτων και των συνασπισμών.

β. Η ανωτέρω μετάδοση διενεργείται δωρεάν και απαλλάσσεται από κάθε τέλος.

2. Με την υπουργική απόφαση της παραγράφου 1, κατά την αυτή διαδικασία και με κριτήριο την αναλογική ισότητα, καθορίζεται ο χρόνος που διατίθεται στα δελτία ειδήσεων των κρατικών και ιδιωτικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών για την παρουσίαση της προεκλογικής δραστηριότητας των κομμάτων και των συνασπισμών των κομμάτων.

3. Κανένα μήνυμα δεν επιτρέπεται να μεταδίδεται την προηγούμενη, καθώς και την ημέρα διεξαγωγής των εκλογών.

#### **Άρθρο 11**

##### **Απαγορεύσεις για τα κόμματα κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου**

1. Κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου απαγορεύεται στα κόμματα και τους συνασπισμούς κομμάτων:

α. Η ανάρτηση ή επικόλληση αεροπανό, πανό, αφισών και κάθε άλλου είδους υλικού προβολής, εκτός των χώρων που τους έχουν παραχωρηθεί νόμιμα.

β. Η μετάδοση από δημόσιους και ιδιωτικούς ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς ελεύθερης λήψης, καθώς και από φορείς παροχής συνδρομητικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών, διαφημιστικών μηνυμάτων και μηνυμάτων κοινωνικού περιεχομένου του άρθρου 3 του ν. 2328/1995 (Α' 159), τα οποία προβάλουν, με οποιονδήποτε τρόπο, πολιτικά κόμματα ή συνασπισμούς πολιτικών κομμάτων, με εξαίρεση τη μετάδοση τέτοιων διαφημιστικών μηνυμάτων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο προηγούμενο άρθρο.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, και Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη καθορίζονται οι ώρες λειτουργίας και η κλίμακα έντασης των μαφωφωνικών εγκαταστάσεων των εκλογικών κέντρων,

των γραφείων και των οχημάτων των κομμάτων, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια. Τις ώρες της κοινής ησυχίας απαγορεύεται η χρήση των παραπάνω εγκαταστάσεων. Επίσης απαγορεύεται η χρήση τους, εφόσον γειτνιάζουν με νοσηλευτικά ιδρύματα και σχολεία.

#### **Άρθρο 12**

##### **Απαγορεύσεις για τους υποψήφιους βουλευτές κατά την προεκλογική περίοδο**

1. Κατά την προεκλογική περίοδο απαγορεύεται στους υποψήφιους βουλευτές:

α. Η ανάρτηση ή επικόλληση σε εξωτερικούς, δημόσιους ή ιδιωτικούς χώρους, καθώς και σε κάθε μορφής αυτοκινούμενα μέσα, αεροπανό, πανό, γιγαντοαφισών, αφισών, φωτογραφιών και κάθε άλλου είδους υλικού προβολής, η εγκατάσταση πρόσκαιρων κατασκευών οποιασδήποτε μορφής για την προσωπική τους προβολή, καθώς και η χρήση χρωστικών ουσιών και η αναγραφή συνθημάτων σε οποιονδήποτε εξωτερικό χώρο.

Οι δήμαρχοι και οι πρόεδροι κοινοτήτων υποχρεούνται για την άμεση καθαίρεση των αεροπανό και πανό, την αποκόλληση των γιγαντοαφισών, αφισών, φωτογραφιών κ.λπ., την αποσυναρμολόγηση των πρόσκαιρων κατασκευών και τον καθαρισμό από χρωστικές ουσίες των εξωτερικών χώρων. Παράβαση της ανωτέρω υποχρέωσης, εφόσον έχει προηγηθεί σχετική έγγραφη ενημέρωση από την Τοπική Επιτροπή Ελέγχου Εκλογικών Παραβάσεων, της επισύρει την επιβολή χρηματικού προστίμου έως δύο χιλιάδες (2.000) ευρώ.

β. Η διακίνηση κάθε μορφής ένθετων φυλλαδίων μέσω του τύπου.

γ. Η προβολή διαφημιστικών μηνυμάτων μέσω των δημόσιων και ιδιωτικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών ελεύθερης λήψης ή των φορέων παροχής συνδρομητικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών.

Απαγορεύεται επίσης, από δημόσιους και ιδιωτικούς ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς ελεύθερης λήψης, καθώς και από φορείς παροχής συνδρομητικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών, η μετάδοση κάθε είδους εκπομπών, οι οποίες παρουσιάζονται, αμέσως ή εμμέσως, από υποψήφιους βουλευτές.

δ. Η διακίνηση προεκλογικού υλικού από υποψήφιους βουλευτές μέσω του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των κρατικών Ν.Π.Ι.Δ..

ε. i. Η λειτουργία εκλογικών κέντρων από υποψήφιους ή από τρίτους χάριν υποψήφιων.

ii. Δεν περιλαμβάνονται στην έννοια του εκλογικού κέντρου τα πολιτικά γραφεία των υποψήφιων βουλευτών, εφόσον δεν είναι εγκατεστημένα σε ισόγειους χώρους.

iii. Για τους υποψήφιους βουλευτές, κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου, ο επιτρεπόμενος αριθμός χρήσης πολιτικών γραφείων, ανεξαρτήτως του τόπου εγκατάστασής τους, δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τρία (3).

iv. Για τα πολιτικά γραφεία ισχύουν οι σχετικοί περιορισμοί της περίπτωσης α' της παρούσας παραγράφου, καθώς και απαγόρευση χρήσης μεγαφωνικών εγκαταστάσεων, με εξαίρεση την ύπαρξη πινακίδας με τα αναγκαία προσδιοριστικά στοιχεία του υποψήφιου βουλευτή.

2. Οι εμφανίσεις υποψήφιων βουλευτών σε πάσης φύσεως εκπομπές δημόσιων ή ιδιωτικών ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών σταθμών ελεύθερης λήψης, καθώς και σε

φορείς παροχής κάθε μορφής συνδρομητικών τηλεοπτικών υπηρεσιών, υπό οποιαδήποτε μορφή, επιτρέπεται, ως εξής:

α. Σε κάθε ραδιοφωνικό ή τηλεοπτικό σταθμό εθνικής εμβέλειας επιτρέπεται η εμφάνιση του υποψήφιου βουλευτή, κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου, μόνο μία φορά.

β. Σε κάθε ραδιοφωνικό ή τηλεοπτικό σταθμό τοπικής ή περιφερειακής εμβέλειας, επιτρέπεται η εμφάνιση του υποψήφιου βουλευτή κατά τη διάρκεια της πιο πάνω περιόδου μέχρι δύο φορές.

γ. Ως εμφανίσεις κατά την έννοια της παρούσας παραγράφου θεωρούνται οι προσωπικές συνεντεύξεις των υποψηφίων, η συμμετοχή τους σε οργανωμένες συζητήσεις, περιλαμβανομένων και εκείνων που αφορούν τα δελτία ειδήσεων, καθώς και η κάλυψη, κατόπιν αιτήματος του υποψήφιου βουλευτή, της προεκλογικής του δραστηριότητας.

3. Από τους περιορισμούς της προηγούμενης παραγράφου εξαιρούνται οι Πρόεδροι ή Αρχηγοί κομμάτων και οι υποψήφιοι βουλευτές επικρατείας.

### **Άρθρο 13** **Ανώτατο ύψος των εκλογικών δαπανών** **των πολιτικών κομμάτων**

Το ανώτατο ύψος των εκλογικών δαπανών κάθε πολιτικού κόμματος και συνασπισμού, που συμμετέχουν σε γενικές βουλευτικές εκλογές ή σε εκλογές για την ανάδειξη αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στις οποίες συνυπολογίζεται και η αξία των αποτιμώμενων παροχών και διευκολύνσεων, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει σε ποσό το είκοσι τοις εκατό (20%) της τελευταίας ετήσιας καταβληθείσας σε όλα τα κόμματα τακτικής χρηματοδότησης. Η διάρκεια της εκλογικής περιόδου ορίζεται κατ' ανώτατο όριο σε δύο (2) μήνες πριν τη διεξαγωγή των εκλογών και ένα (1) μήνα μετά την ημερομηνία διεξαγωγής τους.

### **Άρθρο 14** **Ανώτατο όριο των εκλογικών δαπανών** **των υποψηφίων βουλευτών**

1. Το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο εκλογικών δαπανών για κάθε υποψήφιο βουλευτή στις εκλογές, στις οποίες συνυπολογίζεται και η αξία των αποτιμώμενων παροχών και διευκολύνσεων, καθορίζεται με βάση τον αριθμό των εδρών της εκλογικής περιφέρειας στην οποία θέτει υποψηφιότητα. Για τον καθορισμό του, πολλαπλασιάζεται το ποσό των δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ επί συντελεστή για κάθε εκλογική περιφέρεια, ως εξής:

α) Για την πρώτη έδρα κάθε περιφέρειας ο συντελεστής ορίζεται σε μία (1) μονάδα.

β) Για τη δεύτερη και μέχρι και την έβδομη έδρα κάθε περιφέρειας ο ανωτέρω συντελεστής αυξάνεται κατά πέντε δέκατα (0,5) ανά έδρα.

γ) Για την όγδοη έδρα κάθε εκλογικής περιφέρειας και επεξής ο συντελεστής αυξάνεται κατά ένα δέκατο (0,1) ανά έδρα.

Για τις εκλογικές περιφέρειες Κυκλάδων και Δωδεκανήσου ο κατά τα ανωτέρω οριζόμενος συντελεστής αυξάνεται κατά πέντε δέκατα (0,5).

2. Το ανώτατο όριο επιτρεπόμενων εκλογικών δαπανών, που προκύπτει με βάση τους υπολογισμούς της παραγράφου 1, προσδιορίζεται για κάθε εκλογική περιφέρεια με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, η οποία εκδίδεται εντός πέντε (5) ημερών από την προκήρυξη των εκλογών και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Οι συντελεστές της παραγράφου 1 μπορεί να αναπροσαρμόζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση της Διακομματικής Επιτροπής Εκλογών και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

4. Το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο εκλογικών δαπανών, για κάθε υποψήφιο βουλευτή επικρατείας ή ευρωβουλευτή, στις βουλευτικές εκλογές ή στις εκλογές για την ανάδειξη Ελλήνων αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, καθορίζεται στο ύψος που ισχύει κάθε φορά για τους υποψηφίους βουλευτές της α' Εκλογικής Περιφέρειας Αθηνών.

5. Το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο εκλογικών δαπανών για καταχωρήσεις διαφημιστικών μηνυμάτων στον τύπο για κάθε υποψήφιο βουλευτή καθορίζεται στο είκοσι τοις εκατό (20%) του ανώτατου επιτρεπόμενου ύψους εκλογικών δαπανών, όπως ορίζεται στο παρόν άρθρο.

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ** **ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ** **ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ**

### **Άρθρο 15** **Αρμόδιοι για τη διαχείριση**

1. Η διαχείριση των οικονομικών των πολιτικών κομμάτων ανήκει στα όργανα που προβλέπονται από το καταστατικό τους. Τα όργανα αυτά και τα μέλη τους γνωστοποιούνται στον πρόεδρο της Επιτροπής Ελέγχου έως τις 31 Ιανουαρίου κάθε έτους. Οποιαδήποτε μεταβολή κατά τη διάρκεια του έτους γνωστοποιείται αμέσως στον πρόεδρο της Επιτροπής.

2. Οι υποψήφιοι βουλευτές είναι οι ίδιοι υπεύθυνοι για τη διαχείριση των οικονομικών τους.

### **Άρθρο 16** **Βιβλία εσόδων - εξόδων**

1. Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων, στα οποία καταβάλλεται κρατική χρηματοδότηση, τηρούν στην έδρα τους λογιστικά βιβλία Γ' Κατηγορίας, στα οποία καταχωρούνται υποχρεωτικά, κατά κατηγορίες και ξεχωριστά για κάθε έτος, όλα τα έσοδα και οι δαπάνες τους. Επίσης καταχωρούνται χωριστά τα ποσά που συγκέντρωσε κάθε κόμμα κατά τον εκλογικό αγώνα, καθώς και οι εκλογικές δαπάνες κατά την παράγραφο 3 του άρθρου 5.

Στα λογιστικά βιβλία Γ' Κατηγορίας που τηρούνται από συνασπισμό καταχωρούνται και τα έσοδα και οι δαπάνες των κομμάτων που τον συγκροτούν.

Τα λογιστικά βιβλία θεωρεί, το πρώτο δεκαήμερο του μηνός Ιανουαρίου κάθε έτους, ο πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου.

2. Στα λογιστικά βιβλία καταχωρούνται το ονοματεπώνυμο και πατρώνυμο όσων εισφέρουν είτε με απευθείας

καταβολή είτε μέσω τραπεζικού λογαριασμού στο κόμμα ή συνασπισμό κομμάτων ετησίως συνολικό ποσό μεγαλύτερο από εκατό (100) ευρώ, καθώς και τα στοιχεία των προσώπων εκείνων, προς τα οποία καταβάλλεται οποιοδήποτε ποσό από το κόμμα ή συνασπισμό ανεξαρτήτως του είδους της δαπάνης.

3. Για κάθε έσοδο και δαπάνη μνημονεύονται τα αντίστοιχα παραστατικά.

#### **Άρθρο 17** **Αποδείξεις εισπραξης**

1. Για κάθε ποσό μεγαλύτερο των εκατό (100) ευρώ, που εισπράττεται από τα πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς, με εξαίρεση την κρατική χρηματοδότηση, εκδίδεται υποχρεωτικά απόδειξη εισπραξης, εφόσον αυτή δεν διενεργήθηκε μέσω των τραπεζικών λογαριασμών.

#### **Άρθρο 18** **Δημοσίευση ισολογισμού και της ειδικής έκθεσης εκλογικών εσόδων και δαπανών**

1. Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων, που λαμβάνουν κρατική χρηματοδότηση δημοσιεύουν, κατ' έτος, ισολογισμό εσόδων και δαπανών. Ο ισολογισμός δημοσιεύεται το πρώτο δίμηνο κάθε έτους στο Τεύχος Οικονομικών των Πολιτικών Κομμάτων και Συνασπισμών Πολιτικών Κομμάτων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως.

2. Τα Πολιτικά Κόμματα και οι Συνασπισμοί που λαμβάνουν κρατική εκλογική χρηματοδότηση, εντός δύο (2) μηνών μετά τη διενέργεια των εκλογών ή των εκλογών για την ανάδειξη Ελλήνων αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συντάσσουν και δημοσιεύουν ειδική έκθεση εκλογικών εσόδων και δαπανών, στην οποία καταχωρίζονται, με αναφορά του αντίστοιχου παραστατικού, τα ποσά που συγκέντρωσε το Κόμμα ή ο Συνασπισμός κατά τον εκλογικό αγώνα, καθώς και οι κατά την παράγραφο 3 του άρθρου 5 εκλογικές δαπάνες. Η ειδική έκθεση εκλογικών εσόδων και δαπανών δημοσιεύεται εντός της παραπάνω προθεσμίας στο οικείο τεύχος της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως. Τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην ανωτέρω ειδική έκθεση και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια ρυθμίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Η σύνταξη του ισολογισμού πρέπει να ανταποκρίνεται στους κανόνες και τις δομές του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου και των σχετικών κανονιστικών πράξεων, που διέπουν την εφαρμογή του.

Ο τρόπος σύνταξης και τα ειδικότερα στοιχεία, που περιλαμβάνονται στον ισολογισμό, καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών.

4. Αντίγραφο του ισολογισμού και της ειδικής έκθεσης εκλογικών εσόδων και δαπανών, καθώς και τα φύλλα των εφημερίδων και του οικείου τεύχους της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως, στα οποία δημοσιεύτηκαν αντίστοιχα, αποστέλλονται από τα Κόμματα, εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη δημοσίευση στην Επιτροπή Ελέγχου, καθώς και στον Υπουργό Εσωτερικών.

#### **Άρθρο 19** **Δημοσιότητα των εκλογικών εσόδων και δαπανών κομμάτων που δεν λαμβάνουν κρατική χρηματοδότηση**

1. Τα Κόμματα και οι Συνασπισμοί που συμμετείχαν, αυτοτελώς ή σε συνασπισμό, σε γενικές ή αναπληρωματικές εκλογές ή εκλογές για την ανάδειξη των Ελλήνων αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και δε δικαιούνται κρατική χρηματοδότηση υποχρεούνται να δημοσιεύουν ειδική έκθεση εκλογικών εσόδων και δαπανών, εντός δύο (2) μηνών από τη διενέργεια των εκλογών στο οικείο τεύχος της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως.

2. Αντίγραφο της κατάστασης των εκλογικών εσόδων και δαπανών, καθώς και τα φύλλα του οικείου τεύχους της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως, στα οποία δημοσιεύτηκε, αποστέλλονται στην Επιτροπή Ελέγχου εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη δημοσίευση.

#### **Άρθρο 20** **Καταστάσεις εκλογικών εσόδων - δαπανών υποψηφίων βουλευτών**

1.α. Οι βουλευτές, που εξελέγησαν στις γενικές ή αναπληρωματικές βουλευτικές εκλογές, υποχρεούνται να καταρτίσουν αναλυτική κατάσταση, στην οποία περιέχονται, κατά κατηγορίες, τα εκλογικά τους έσοδα και οι εκλογικές τους δαπάνες και μνημονεύονται τα αντίστοιχα παραστατικά, καθώς και συνοπτική κατάσταση των εκλογικών τους εσόδων και δαπανών.

β. Σε περίπτωση ανάδειξης στο βουλευτικό αξίωμα, αναπληρωματικού, μέχρι τη συμπλήρωση δύο ετών από την ημερομηνία διεξαγωγής των εκλογών, ο αναδεικνυόμενος βουλευτής υποχρεούται να υποβάλει την αναλυτική κατάσταση της περίπτωσης α' του παρόντος στην Επιτροπή Ελέγχου εντός τριάντα (30) ημερών από την ορκωμοσία του.

γ.ι. Υποψήφιοι βουλευτές, εις βάρος των οποίων έχει υποβληθεί έγγραφη και επώνυμη καταγγελία στην Τοπική Επιτροπή ελέγχου Εκλογικών Παραβάσεων της παραγράφου 9 του άρθρου 21 του παρόντος νόμου για υπέρβαση του ανώτατου ορίου εκλογικών δαπανών και μετά από προηγούμενη τήρηση της διαδικασίας της ίδιας παραγράφου, υποχρεούνται να υποβάλουν την αναλυτική κατάσταση της περίπτωσης α' του άρθρου αυτού.

ii. Για το σκοπό αυτό καλούνται, εγγράφως, από την Επιτροπή ελέγχου του άρθρου 21 παράγραφος 1 του νόμου αυτού. Η υποβολή της αναλυτικής κατάστασης και των παραστατικών πραγματοποιείται από τον υποψήφιο εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός μηνός από την κοινοποίηση σε αυτόν της ανωτέρω πρόσκλησης.

2. Η αναλυτική κατάσταση των εκλογικών εσόδων - δαπανών και τα παραστατικά τους υποβάλλονται, εντός σαράντα (40) ημερών από τη διεξαγωγή της ψηφοφορίας, στην Επιτροπή Ελέγχου. Στην αναλυτική κατάσταση αναγράφονται και τα ονόματα όσων κατέβαλαν ποσά μεγαλύτερα από εκατόν πενήντα (150) ευρώ στον υποψήφιο βουλευτή για την ενίσχυση του εκλογικού του αγώνα.

3. Ο ειδικότερος τρόπος σύνταξης της αναλυτικής κατάστασης και κάθε λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού ρυθμίζονται με απόφαση

των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ** **ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ** **ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ**

### **Άρθρο 21** **Επιτροπή ελέγχου**

1. Ο έλεγχος των οικονομικών των κομμάτων και των συνασπισμών και των υποψηφίων βουλευτών, καθώς και η τήρηση των κάθε μορφής υποχρεώσεων που απορρέουν από τον παρόντα νόμο, ανατίθεται σε Επιτροπή ελέγχου, η οποία ενεργεί ως ειδικό όργανο, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 29 του Συντάγματος. Η Επιτροπή υποστηρίζεται από ειδική υπηρεσία της Βουλής, όπως προβλέπεται στην παράγραφο 7 του άρθρου αυτού.

2. Η Επιτροπή Ελέγχου αποτελείται από έναν εκ των Αντιπροέδρων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, έναν βουλευτή που αναδεικνύεται με κλήρωση από το σύνολο των βουλευτών και από δύο λογιστές, μέλη του Σώματος των Ορκωτών Λογιστών. Τα μέλη αυτά μαζί με τους αναπληρωματικούς τους, ορίζονται ως μέλη της Επιτροπής Ελέγχου με απόφαση του Προέδρου της Βουλής. Της Επιτροπής προεδρεύει ο οριζόμενος από το Προεδρείο της Βουλής Αντιπρόεδρος της, ο οποίος ορίζει ως γραμματέα της υπάλληλο της Βουλής.

3. Η Επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του Προέδρου της Βουλής εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη σύγκληση της Βουλής. Η θητεία των μελών της, περιλαμβανομένων του προεδρεύοντος και των λοιπών μελών, λήγει με τη συγκρότηση της νέας Επιτροπής, ύστερα από τη διενέργεια γενικών βουλευτικών εκλογών.

4. Η Επιτροπή συγκαλείται για τον έλεγχο των οικονομικών των κομμάτων και των υποψηφίων βουλευτών με απόφαση του Προέδρου της. Για την εκπλήρωση της αποστολής της, η Επιτροπή δύναται να αναθέτει τη διενέργεια λογιστικής ή οικονομικής πραγματογνωμοσύνης ή άλλων ελεγκτικών πράξεων σε ορκωτούς ελεγκτές, οι οποίοι εξετάζουν λεπτομερώς τα βιβλία και τα παραστατικά των κομμάτων και των υποψηφίων βουλευτών, πριν από τη διεξαγωγή ελέγχου από την Επιτροπή και συντάσσουν αναλυτική έκθεση που υποβάλλεται στην Επιτροπή για την υποβολή του έργου της. Στον έλεγχο που διεξάγεται, σύμφωνα με τον παρόντα νόμο από την Επιτροπή, καθώς και για την πραγματοποίηση των ελεγκτικών πράξεων που ενεργούνται κατ' εντολή της από ορκωτούς ελεγκτές, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις για το τραπεζικό, χρηματιστηριακό και φορολογικό απόρρητο. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από γνώμη της Επιτροπής Ελέγχου, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται ο αριθμός των ελεγκτών, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία ορισμού τους, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

5. Όποιος παρεμποδίζει, με οποιονδήποτε τρόπο, το ελεγκτικό έργο και ιδίως αρνείται την παροχή στοιχείων στην Επιτροπή ή στους ορκωτούς ελεγκτές τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον έξι (6) μηνών.

6. Ο έλεγχος των οικονομικών των πολιτικών κομμάτων και συνασπισμών ολοκληρώνεται εντός τριών (3) μηνών από την περιέλευση στην Επιτροπή των στοιχείων, τα οποία προβλέπονται στις παραγράφους 4 και 2

των άρθρων 18 και 19, αντιστοίχως, του παρόντος νόμου. Ο έλεγχος των οικονομικών των υποψηφίων βουλευτών ολοκληρώνεται εντός πέντε (5) μηνών από την υποβολή στην Επιτροπή των στοιχείων, τα οποία προβλέπονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 20 του παρόντος νόμου.

Μετά το πέρας του ελέγχου συντάσσεται αναλυτική έκθεση στην οποία προσαρτάται ως παράρτημα η έκθεση των ορκωτών ελεγκτών. Η έκθεση της Επιτροπής, με το παράρτημά της, υποβάλλεται αμέσως στον Πρόεδρο της Βουλής και στον Υπουργό Εσωτερικών και αποστέλλεται στα ελεγχόμενα κόμματα και συνασπισμούς. Σε κάθε ελεγχόμενο υποψήφιο βουλευτή αποστέλλεται απόσπασμα της έκθεσης, το οποίο περιέχει το μέρος της που τον αφορά.

7. Η ειδική υπηρεσία της Βουλής στελεχώνεται με απόφαση του Προέδρου της και ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του Κανονισμού της Βουλής, που αναφέρονται στο προσωπικό της.

8. Με απόφαση του Προέδρου της Βουλής, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίζεται κάθε θέμα που αφορά την οργάνωση και λειτουργία της Επιτροπής Ελέγχου και της ειδικής υπηρεσίας.

9.α. Στην έδρα κάθε Περιφέρειας συγκροτείται, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, που εκδίδεται το αργότερο εντός τριών (3) ημερών από την προκήρυξη των εκλογών, Τοπική Επιτροπή Ελέγχου Εκλογικών Παραβάσεων, με Πρόεδρο τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας ή τον οριζόμενο, με την ίδια απόφαση, αναπληρωτή του. Για τη συγκρότησή της εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των παραγράφων 1, 2 και 3 του άρθρου 28 του παρόντος νόμου.

β. Η οικεία Τοπική Επιτροπή παραλαμβάνει και ελέγχει καταγγελίες, οι οποίες αφορούν την τήρηση των υποχρεώσεων των κομμάτων, των συνασπισμών και των υποψηφίων βουλευτών, που απορρέουν από τον παρόντα νόμο και τις κατ' εξουσιοδότησή του εκδοθείσες αποφάσεις, μόνον, εφόσον είναι έγγραφες, επώνυμες και υποβληθούν μέχρι του πέρατος της διεξαγωγής της ψηφοφορίας.

γ.ι. Η Τοπική Επιτροπή, εφόσον κρίνει ότι η καταγγελία είναι ορισμένη και βάσιμη, καλεί τους εκπροσώπους των κομμάτων, των συνασπισμών και τους υποψηφίους βουλευτές κατά των οποίων στρέφεται η καταγγελία, προς ακρόαση και συλλέγει το, κατά την κρίση της, αναγκαίο αποδεικτικό υλικό.

ii. Το σχετικό αποδεικτικό πόρισμα που συντάσσει, διαβιβάζεται στην Επιτροπή Ελέγχου της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού, η οποία εκτιμά ελεύθερα το περιεχόμενό του.

iii. Εκπρόσωπος κόμματος, συνασπισμός και υποψήφιος βουλευτής μπορεί να καταγγείλει, εγγράφως, στην Τοπική Επιτροπή οποιαδήποτε ενέργεια τρίτου η οποία αποσκοπεί στη θεμελίωση παράβασης των κάθε μορφής υποχρεώσεων που απορρέουν από τον παρόντα νόμο και τις κατ' εξουσιοδότησή του εκδοθείσες αποφάσεις. Η Επιτροπή συγκαλείται και επιλαμβάνεται της καταγγελίας εντός είκοσι τεσσάρων ωρών.

δ. Κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου δεν είναι επιτρεπτή η δημοσιοποίηση δια του Τύπου και η παρουσίαση δια των ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών του περιεχομένου των καταγγελιών της παρούσας παραγράφου, με εξαίρεση τις καταγγελίες που αφορούν

την προεκλογική δραστηριότητα κομμάτων και συνασπισμών κομμάτων. Κατά των παραβατών επιβάλλονται οι κυρώσεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 27 του παρόντος νόμου.

ε. Εντός δεκαπέντε ημερών από τη διεξαγωγή των εκλογών η Τοπική Επιτροπή ελέγχου Εκλογικών Παραβάσεων συντάσσει έκθεση για τα πεπραγμένα του εκλογικού αγώνα στην οποία επισυνάπτεται και το σχετικό αποδεικτικό υλικό. Η έκθεση αυτή διαβιβάζεται στην Επιτροπή ελέγχου της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

στ.ι. Για το έργο της η Τοπική Επιτροπή επικουρείται από υπαλλήλους της Περιφέρειας, οι οποίοι ορίζονται με απόφαση του Περιφερειάρχη.

ii. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, μετά από γνώμη της Διακομματικής Επιτροπής Εκλογών, μπορεί να καθορίζεται ο ειδικότερος τρόπος άσκησης των αρμοδιοτήτων από τις Τοπικές Επιτροπές Ελέγχου Εκλογικών Παραβάσεων και να ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.

## **Άρθρο 22** **Εξουσιοδότηση**

Με την επιφύλαξη όσων ορίζονται στον παρόντα νόμο, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να ρυθμισθεί κάθε θέμα σχετικό με τον έλεγχο της συμμόρφωσης στις υποχρεώσεις, τους περιορισμούς και τις απαγορεύσεις, καθώς επίσης την τήρηση των διατάξεων του παρόντος νόμου.

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ** **ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ - ΕΚΠΤΩΣΗ ΑΠΟ** **ΤΟ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΑΞΙΩΜΑ**

### **Άρθρο 23** **Γενικές διατάξεις**

1. Στα κόμματα, τους συνασπισμούς και τους υποψήφιους βουλευτές επιβάλλονται κυρώσεις σε περίπτωση παραβίασης διατάξεων του νόμου αυτού, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα επόμενα άρθρα.

2.α. Μετά τη σύνταξη της έκθεσης της Επιτροπής Ελέγχου και εφόσον με αυτή προτείνεται η διαβίβαση του φακέλου στο Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο, κατά το άρθρο 26 του νόμου αυτού, ή η επιβολή κυρώσεων σε βάρος κομμάτων ή συνασπισμών, καθώς και υποψήφιων βουλευτών, αντίγραφό της κοινοποιείται με δικαστικό επιμελητή στα αρμόδια όργανα του κόμματος, κατά το άρθρο 15, ή στους υποψήφιους βουλευτές.

β. Τα ανωτέρω όργανα ή οι υποψήφιοι βουλευτές, υποβάλλουν, εντός αποκλειστικής προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της εκθέσεως, παρατηρήσεις για αντίκρουση του περιεχομένου της.

γ. Η Επιτροπή ελέγχου, αφού τις εξετάσει, υποβάλλει την τελική της έκθεση στον Πρόεδρο του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου, εφόσον διαπιστώνεται παράβαση που μπορεί να οδηγήσει σε έκπτωση από το βουλευτικό αξίωμα ή στον Πρόεδρο της Βουλής, εφόσον προτείνεται επιβολή κυρώσεων.

3. Οι κυρώσεις σε βάρος κομμάτων, συνασπισμών κομ-

μάτων και υποψήφιων βουλευτών επιβάλλονται με αιτιολογημένη απόφαση του Προέδρου της Βουλής, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η απόφαση αυτή εκδίδεται εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή της τελικής έκθεσης της Επιτροπής Ελέγχου και κοινοποιείται στον παραβάτη και στον Υπουργό Εσωτερικών.

4. Το πρόστιμο που επιβάλλεται σε κόμματα και συνασπισμούς εισπράττεται με παρακράτηση του ποσού από τη χρηματοδότηση του επόμενου έτους. Το πρόστιμο που επιβάλλεται στα λοιπά κόμματα και τους υποψήφιους βουλευτές εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.).

5. Τα ένδικα βοηθήματα που ασκούνται από τα κόμματα, τους συνασπισμούς και τους υποψήφιους βουλευτές κατά των αποφάσεων επιβολής προστίμου, που αφορούν κυρώσεις, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, εισάγουν διοικητικές διαφορές ουσίας, οι οποίες εκδικάζονται σε πρώτο και τελευταίο βαθμό από το Συμβούλιο της Επικρατείας.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται ο τρόπος είσπραξης του επιβαλλόμενου προστίμου και κάθε λεπτομέρεια σχετική με την εκτέλεση των κυρώσεων, που επιβάλλονται στα πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς των κομμάτων και στους υποψήφιους βουλευτές, κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

## **Άρθρο 24** **Κυρώσεις σε βάρος πολιτικών κομμάτων**

1. Η υπέρβαση του ορίου της παραγράφου 1α του άρθρου 10 του παρόντος νόμου για τη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση μηνυμάτων των κομμάτων και των συνασπισμών, τιμωρείται με πρόστιμο μέχρι το 40% της τελευταίας, κάθε φορά, καταβληθείσας σε αυτά χρηματοδότησης. Αν το κόμμα δεν λαμβάνει χρηματοδότηση, τιμωρείται με πρόστιμο μέχρι εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) ευρώ.

2. Η μη εμπρόθεσμη δημοσίευση του ετήσιου ισολογισμού, καθώς και της ειδικής έκθεσης εκλογικών εσόδων και δαπανών κόμματος ή συνασπισμού τιμωρείται με πρόστιμο ίσο με το 5% της τελευταίας κάθε φορά καταβληθείσας, στο κόμμα ή στο συνασπισμό, χρηματοδότησης.

3. Η ελλιπής ή αντικανονική τήρηση και ενημέρωση του βιβλίου εσόδων - δαπανών, του ισολογισμού ή της ειδικής έκθεσης εκλογικών εσόδων και δαπανών τιμωρείται με πρόστιμο μέχρι το 10% της τελευταίας κάθε φορά καταβληθείσας σε αυτό χρηματοδότησης.

4. Τα πολιτικά κόμματα που χρηματοδοτούνται ή δέχονται κάθε είδους παροχή από φορείς ή πρόσωπα της παραγράφου 1 του άρθρου 7 του νόμου αυτού τιμωρούνται με πρόστιμο μέχρι το 50% της τελευταίας κάθε φορά καταβληθείσας σε αυτά τακτικής χρηματοδότησης. Αν το κόμμα δεν λαμβάνει κρατική χρηματοδότηση, τιμωρείται με πρόστιμο μέχρι εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) ευρώ.

5. Η υπέρβαση του επιτρεπόμενου ανώτατου ύψους εκλογικών δαπανών τιμωρείται με πρόστιμο ίσο με το διπλάσιο του ποσού της υπέρβασης. Αν η υπέρβαση είναι μεγαλύτερη από το 50% του ανώτατου επιτρεπόμενου

ύψους εκλογικών δαπανών, επιβάλλεται, εκτός από το πρόστιμο, και η στέρηση της τακτικής χρηματοδότησης του επόμενου έτους.

6. Για κάθε παράβαση της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 11 επιβάλλεται πρόστιμο ίσο με το 5% της τελευταίας, κάθε φορά, καταβληθείσας προς το κόμμα ή το συνασπισμό τακτικής χρηματοδότησης ή με πρόστιμο μέχρι δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ, αν πρόκειται για κόμμα ή συνασπισμό που δεν λαμβάνει κρατική χρηματοδότηση.

7. Για κάθε παράβαση της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 11 επιβάλλεται πρόστιμο μέχρι το 10% της τελευταίας, κάθε φορά, καταβληθείσας προς το κόμμα ή το συνασπισμό χρηματοδότησης ή με πρόστιμο δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ, αν πρόκειται για κόμμα ή συνασπισμό που δεν λαμβάνει κρατική χρηματοδότηση.

### **Άρθρο 25**

#### **Κυρώσεις σε θάρος υποψηφίων βουλευτών**

1. Σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης υποβολής ή ελλείψεως ή αντικανονικής σύνταξης της, κατά τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 20, αναλυτικής κατάστασης εκλογικών εσόδων και δαπανών επιβάλλεται πρόστιμο μέχρι το 10% της ετήσιας βουλευτικής αποζημίωσης.

2. Υποψήφιοι βουλευτές που δέχθηκαν χρηματοδότηση ή άλλου είδους παροχή από φορείς ή πρόσωπα της παραγράφου 1 του άρθρου 7, τιμωρούνται με πρόστιμο μέχρι το 50% της ετήσιας βουλευτικής αποζημίωσης.

3. Σε περίπτωση παράβασης των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου 12 επιβάλλεται στον υποψήφιο βουλευτή πρόστιμο μέχρι του ύψους της ετήσιας βουλευτικής αποζημίωσης, ανάλογα με τη σοβαρότητα, τον αριθμό και τη συχνότητα των παραβάσεων, καθώς και την προκαλούμενη ρύπανση και προσβολή της αισθητικής.

4. Με την επιφύλαξη του επόμενου άρθρου, η υπέρβαση του επιτρεπόμενου ανώτατου ύψους εκλογικών δαπανών, όπως ορίζεται στις παραγράφους 1 έως 4 του άρθρου 14 ή η υπέρβαση του ανώτατου ορίου εκλογικών δαπανών για καταχώριση διαφημιστικών μηνυμάτων στον τύπο, όπως ορίζεται στην παράγραφο 5 του άρθρου 14, τιμωρείται με πρόστιμο μέχρι το δεκαπλάσιο της υπέρβασης.

6. Σε περίπτωση παράβασης της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 12 επιβάλλεται, στον υποψήφιο βουλευτή, πρόστιμο μέχρι το διπλάσιο της ετήσιας βουλευτικής αποζημίωσης.

7. Σε περίπτωση παράβασης των περιπτώσεων ε.ii, ε.iii και ε.iv της παραγράφου 1 του άρθρου 12 του παρόντος νόμου, σχετικά με τα πολιτικά γραφεία των υποψηφίων βουλευτών, επιβάλλεται, στους υποψηφίους βουλευτές, πρόστιμο μέχρι το ύψος της ετήσιας βουλευτικής αποζημίωσης.

### **Άρθρο 26**

#### **Έκπτωση από το βουλευτικό αξίωμα**

1. Στις περιπτώσεις:

α. παράβασης της περίπτωσης ε.i της παραγράφου 1 του άρθρου 12 και

β. υπέρβασης στο διπλάσιο του επιτρεπόμενου ορίου των εκλογικών δαπανών, όπως καθορίζεται στις παρα-

γράφους 1 έως 4 του άρθρου 14, η Επιτροπή Ελέγχου διαβιβάζει το σχετικό φάκελο, με όλα τα αποδεικτικά έγγραφα και στοιχεία, στο Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο του άρθρου 100 του Συντάγματος, το οποίο, μετά από προηγούμενη εκτίμηση του αποδεικτικού υλικού, επιβάλλει ως κύρωση την έκπτωση από το βουλευτικό αξίωμα.

2. Ενώπιον του Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου ακολουθείται η διαδικασία του ν. 345/1976 (Α' 141), όπως κάθε φορά ισχύει.

3. Προϋπόθεση του παραδεκτού άσκησης προσφυγής, κατά το άρθρο 39 του ν. 345/1976 (Α' 141), προκειμένου για την έκπτωση από το βουλευτικό αξίωμα, σύμφωνα με την πρόβλεψη της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού, είναι η προηγούμενη υποβολή σχετικής γραπτής και επώνυμης καταγγελίας στην Τοπική Επιτροπή Ελέγχου Εκλογικών Παραβάσεων.

### **Άρθρο 27**

#### **Διοικητικές και ποινικές κυρώσεις σε θάρος τρίτων**

1. Τρίτοι, οι οποίοι παραβιάζουν τις διατάξεις των περιπτώσεων α' και β' των παραγράφων 1 των άρθρων 11 και 12 τιμωρούνται σύμφωνα με το άρθρο 458 Π.Κ..

2. Η παραβίαση από τους ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς ελεύθερης λήψης, καθώς και από τους φορείς παροχής συνδρομητικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών, των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 10, της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 11, της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 12 και της περίπτωσης γ' της παραγράφου 2 του αυτού άρθρου, εφόσον πρόκειται για κάλυψη της προεκλογικής δραστηριότητας υποψηφίων βουλευτών, χωρίς σχετικό αίτημά τους, καθώς και της εκδιδόμενης, κατ' εξουσιοδότηση της παραγράφου 2 του άρθρου 30 του παρόντος νόμου, κοινής υπουργικής απόφασης, θεωρείται παραβίαση της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας και εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 2328/1995 (Α' 159), όπως ισχύει, και της παρ. 1 του άρθρου 12 του ν. 2644/1998 (Α' 233).

3. Στον ιδιοκτήτη του εντύπου που παραβίασε την απαγόρευση της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 12, καθώς και της περίπτωσης δ' της παραγράφου 9 του άρθρου 21 επιβάλλεται με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από πρόταση της Επιτροπής Ελέγχου του άρθρου 21, πρόστιμο ύψους εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ, το οποίο εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.).

Κάθε παράβαση είναι αυτοτελής και επισύρει την αυτοτελή, αντίστοιχα, επιβολή του ανωτέρω προστίμου.

### **Άρθρο 28**

#### **Διακομματική επιτροπή εκλογών**

1. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που εκδίδεται εντός τριών (3) ημερών από την προκήρυξη γενικών βουλευτικών εκλογών και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, συγκροτείται Διακομματική Επιτροπή Εκλογών, στην οποία μετέχει ο παραπάνω Υπουργός ως πρόεδρος και ένας εκπρόσωπος κάθε κόμματος ή συνασπισμού, που εκπροσωπείτο στη Βουλή που διαλύθηκε. Έργο της Επιτροπής είναι η υποβολή προτάσεων για την ορθή εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου.

2. Στη Διακομματική Επιτροπή Εκλογών συμμετέχουν εκπρόσωποι κομμάτων και συνασπισμών που δεν εκπροσωπούνταν στη Βουλή που διαλύθηκε, εφόσον έχουν καταρτίσει συνδυασμούς και περιλαμβάνουν υποψηφίους σε ποσοστό τουλάχιστον 75% των προβλεπόμενων. Στην περίπτωση αυτή η σχετική απόφαση του Υπουργού εκδίδεται εντός τριών (3) ημερών από την ανακήρυξη των συνδυασμών.

3. Αν ένα ή περισσότερα κόμματα ή συνδυασμοί κομμάτων δεν υποδείξουν τον εκπρόσωπό τους εντός δύο ημερών από τη λήψη του σχετικού ερωτήματος, η Διακομματική Επιτροπή Εκλογών μπορεί να συγκροτηθεί ή να συμπληρωθεί χωρίς τη συμμετοχή εκπροσώπου τους.

4. Για το έτος κατά το οποίο λήγει η βουλευτική περίοδος, η Διακομματική Επιτροπή Εκλογών συγκροτείται εντός του πρώτου διμήνου τούτου και απαρτίζεται από εκπροσώπους των κομμάτων ή συνασπισμών που αντιπροσωπεύονται στη Βουλή.

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ**

### **ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΙΔΡΥΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ**

#### **Άρθρο 29**

##### **Ίδρυση, νομική προσωπικότητα και άρση των διαφωνιών για τη χρήση ονόματος και εμβλήματος πολιτικού κόμματος**

1. Το πολιτικό κόμμα πριν αναλάβει δραστηριότητα καταθέτει ιδρυτική δήλωση στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου. Τη δήλωση καταθέτει ο Πρόεδρος ή η Διοικούσα Επιτροπή του και σε αυτή αναφέρεται ότι η οργάνωση και η δράση του εξυπηρετεί την ελεύθερη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος.

2. Στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου γνωστοποιούνται επίσης, το όνομα, το έμβλημα και η έδρα του πολιτικού κόμματος και υποβάλλονται το καταστατικό ή η ιδρυτική του διακήρυξη, που υπογράφονται από διακόσιους, τουλάχιστον, πολίτες με δικαίωμα ψήφου.

3. Η χρήση των συμβόλων του άρθρου 37 παρ. 5 του π.δ. 55/1999 (Α' 58), ως ονόματος και εμβλήματος πολιτικού κόμματος, απαγορεύεται.

4. Το πολιτικό κόμμα με τη γνωστοποίηση του ονόματος και του εμβλήματος έχει το αποκλειστικό δικαίωμα της χρήσης τους.

5. Οι διαφωνίες για το δικαιούχο του ονόματος και του εμβλήματος, καθώς επίσης, την ιδιότητα του Προέδρου ή του μέλους της Διοικούσας Επιτροπής πολιτικού κόμματος επιλύονται σύμφωνα με τους ορισμούς της παραγράφου 7 του παρόντος.

6. Το πολιτικό κόμμα αποκτά με την ίδρυσή του νομική προσωπικότητα για την εκπλήρωση της συνταγματικής αποστολής του.

7. Το άρθρο 38 του π.δ. 55/1999 (Α' 58) αντικαθίσταται ως εξής:

«Σε περίπτωση διαφωνίας για τη χρήση του ονόματος και του εμβλήματος πολιτικού κόμματος, όπως περιέχονται στην εκλογική του δήλωση, αποφασίζει το α' Τμήμα του Αρείου Πάγου. Με την απόφαση αναγνωρίζεται ως δικαιούχος του ονόματος και του εμβλήματος το πολιτικό κόμμα, το οποίο τα είχε γνωστοποιήσει με την κατάθεση της ιδρυτικής του δήλωσης και, κατά την κοινή αντίληψη, τα χρησιμοποιούσε. Το α' Τμήμα του Αρείου

Πάγου αποφασίζει επίσης, για διαφορές ως προς την ιδιότητα του Προέδρου ή μέλους της Διοικούσας Επιτροπής πολιτικού κόμματος.»

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ**

#### **Άρθρο 30**

##### **Τελικές διατάξεις**

1. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση της Διακομματικής Επιτροπής Εκλογών και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος, που αφορούν τους όρους διεξαγωγής του εκλογικού αγώνα.

2. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που εκδίδεται μετά από γνώμη του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης και πρόταση της Διακομματικής Επιτροπής Εκλογών και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια σχετικά με τις εμφανίσεις στα κρατικά και ιδιωτικά ραδιοτηλεοπτικά μέσα των υποψηφίων βουλευτών και των οριζόμενων εκπροσώπων των κομμάτων ή των συνασπισμών και τίθενται περιορισμοί για την αποτροπή της έμμεσης προβολής των υποψηφίων βουλευτών.

3. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 3 του άρθρου 28 και 1 και 2 του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται ανάλογα στις εκλογές για την ανάδειξη των Ελλήνων αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

4. Η περίοδος του εκλογικού αγώνα για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου καθορίζεται, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας.

5. Για την εφαρμογή της παραγράφου 1 του άρθρου 11, του άρθρου 27 και της, κατ' εξουσιοδότηση της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, εκδιδόμενης απόφασης, και για το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από την ημερομηνία προκήρυξης των εκλογών μέχρι την ημερομηνία ανακήρυξής τους ως υποψηφίων, από το αρμόδιο Πρωτοδικείο, ως υποψήφιοι θεωρούνται και όσοι προβάλλονται υπό την προοπτική συμμετοχής τους ως υποψηφίων στις εκλογές που πρόκειται να διεξαχθούν και σε κάθε περίπτωση όσοι, σύμφωνα με τις ανακοινώσεις των κομμάτων, συμπεριλαμβάνονται στους συνδυασμούς οποιασδήποτε περιφέρειας.

6.α. Οποιαδήποτε δημοσκόπηση, η οποία αναφέρεται σε πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς, βουλευτές και υποψηφίους βουλευτές, ανεξαρτήτως του χρόνου διενέργειάς της, προκειμένου να δημοσιευθεί στον Τύπο και να ανακοινωθεί από τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα, πρέπει να πληροί τις εξής προϋποθέσεις:

i. να αναφέρει ρητώς την εταιρεία που την πραγματοποίησε,

ii. να μνημονεύει εκείνον που παράγγειλε τη διενέργειά της,

iii. να διαλαμβάνει την ποσόστωση των πληθυσμιακών κατηγοριών με βάση τις οποίες έχει διεξαχθεί και

iv. να περιέχει, πλήρως, τα ερωτήματα που απευθύνθηκαν σε όσους έλαβαν μέρος σε αυτήν.

β. Η δημοσίευση και η ανακοίνωση, κατά παράβαση των προηγούμενων προϋποθέσεων, επισύρει τις κυρώ-

σεις που προβλέπονται στις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 27 του παρόντος νόμου.

### **Άρθρο 31**

#### **Μεταβατικές - καταργούμενες διατάξεις**

1. Η ισχύς της παρ. 5 του άρθρου 5, καθώς και της παρ. 3 του άρθρου 18 αρχίζει την 1.1.2013.
2. Με εξαίρεση τα άρθρα 24 έως και 29 και 32 έως και 34, ο ν. 2429/1996 (Α' 155), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει έκτοτε, καταργείται.
3. Το άρθρο 4 του ν. 1491/1984 (Α' 173) καταργείται.
4. Οι διατάξεις του ν.δ. 59/1974 (Α' 259) του π.δ. 866/1975 (Α' 281) και το άρθρο 38 του π.δ. 55/1999 (Α' 58) καταργούνται.

### **Άρθρο 32**

#### **Έναρξη ισχύος**

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 21 Μαΐου 2013

Οι προτείνοντες Βουλευτές

Ανδρέας Λοβέρδος

Χρήστος Αηδόνης